

A BIZTONSÁGSZERVEZÉS HELYE A MAGÁNBIZTONSÁG RENDSZERÉBEN

A téma aktualitását az adja, hogy a magánbiztonság közel húsz éves múltjában a biztonságszervezés nem tudta elfoglalni az őt megillető helyet, ami napjainkra a fejlődést akadályozó tényezővé vált. Természetesen ennek okai között megtalálható, hogy erre a szaktevékenységre nincs megfelelő igény. Jóllehet nem is tettünk meg mindent annak érdekében, hogy ezt az igényt felélesszük. A képzést illetően pedig a jelenlegi rendszeren csupán kisebb igazításokat kellene végrehajtani, hogy a biztonságszervezők a követelményeknek jobban meg tudjanak felelni.

A magánbiztonsági szakterületen napjainkig nincs szervezett biztonsági tanácsadás, a különböző biztonsági szakterületeket átfogóan – a tervezés szintjén – ismerő, megfelelő tervek és szabályzatok készítésére alkalmas, a végrehajtást irányítani, összehangoltan működtetni képes szakember gárda.

E bevezető gondolatok után, mindenekelőtt a magánbiztonság értelmezését kell tisztázni. Erre azért van szükség, mert e fogalmat többféleképpen is próbálják kisajátítani. E tanulmány keretén belül a magánbiztonságot gyűjtőfogalomként értelmezem. Ide tartozik:

- A biztonsági szolgáltatás (jelenleg a vagyonvédelmi törvény hatálya alá tartozó tevékenységek).
- A biztonsági szakemberek-személyek szervezeten belüli foglalkoztatása adott szervezet biztonságának fenntartása érdekében.
- Egy szervezet vezetője vagy egy magánszemély saját maga szervezi és végzi a biztonságával összefüggő feladatokat.

A magánbiztonság fogalomkörébe tartozó három elem alapvetően két csoportra a biztonsági szolgáltatásra, illetve a szervezeten belüli biztonsági szint megteremtése-fenntartása csoportra osztható. (Függetlenül attól, hogy e célra más személyt (-eket) foglalkoztat, vagy önmaga végzi). Természetesen a biztonságszervezőt képzettsége alapján más területeken is lehet foglalkoztatni, azonban e tanulmánynak ez nem témája.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy mindkét területen méltatlanul mellőzve vannak a biztonságszervezők. A jelenlegi általánosítható gyakorlat, hogy személy- és vagyonőrként vannak foglalkoztatva, holott a képzettségük lényegében a 6/1988. (II.12.) MT. rendelet alapján működtetett állami vállalati rendészeti képzés alapjaira épül. Megjegyzem, az állami vállalatok rendészeti tevékenységét szabályozó - előzőekben hivatkozott - rendelet 2000. február 1-jével hatályon kívül lett helyezve, így ez a tevékenység ebben a formában megszűnt.

A biztonságszervezők képzése a magánbiztonság követelményeinek és igényeinek megfelelően folyik, ami nem azonos a közrendészeti (állami rendészeti és rendvédelmi feladatok) képzéssel és annak követelményeivel.

Mielőtt a biztonságsszervezők helyét, szerepét konkrétan felvázolnám, fontosnak tartom ráirányítani a figyelmet a témához kapcsolódó biztonságsszervezés lényegére:

Egy adott helyzet biztonsága (objektum, rendezvény, szállítmány, üzlet, stb.) rendkívül sok tényezőtől függ. Ezt terjedelmi korlátok miatt itt nem tudom részletezni. E tényezők számbavétele célirányos információgyűjtésen, azok elemzésén és értékelésén alapul. Ez a kockázatelemzés az alapja annak, hogy a szakember a kockázati szintet reálisan meg tudja határozni. Ezt követően kell a kockázati szinttel legalább azonos mértékű biztonsági szintet kialakítani. Amennyiben a biztonsági szint alacsonyabb, mint a kockázati szint, a különbség a „szerencsére” van bízva. Ugyanakkor ennek a fordítottja is hátránnyal jár, mert az optimálisnál magasabb biztonsági szint feleslegesen költségnövelő tényező.

A szükséges biztonsági szint megteremtése alapvetően három elem megfelelő arányú és összehangolt működtetésén múlik:

- Élőerő igénybevétele.
- Biztonságtechnika (elektronika, mechanika) működtetése.
- Rezsimitézkedések bevezetése, fenntartása.

Ezek alapján készül a biztonsági/biztosítási terv és kerül kiadásra a biztonsági szabályzat a szervezet illetékes vezetője (első számú vezető) aláírásával. Ezt követheti a különböző biztonsági szakterületek (élőerő, biztonságtechnika) felé a követelmény megfogalmazása (pályázat), majd pedig a különböző szolgálati- szolgáltatási utasítások kimunkálása.

Hangsúlyozni kell, hogy ez egy adott állapotra érvényes kockázat és megoldás. Amennyiben bármelyik összetevő hatékonysága a tervezettől eltér, vagy a kockázati körülményekben áll be változás, úgy annak megfelelően kell módosítást végrehajtani. Ez pedig folyamatos információgyűjtést, elemzést és értékelést igényel. (Például egy rendezvénybiztosítást vezető operatív csoport tevékenységében ez percek alatti döntés és reakció lehetőségének fenntartását teszi szükségessé.)

A témához kapcsolódóan itt tartom szükségesnek néhány dologra érintőlegesen a figyelmet felhívni:

- A biztonságsszervező feladata a kockázatelemzés, a biztonsági terv elkészítése és az egyes szakterületek felé a követelmények megfogalmazása, továbbá az átfogó biztonsági szabályzat elkészítése. Erre épül az élőerővel, a biztonságtechnikával és a rezsimitézkedésekkel kapcsolatos követelmények megvalósítását biztosító feltételrendszer kimunkálása. Az illetékes vezető (főszervező, tulajdonos, stb.) részére készített anyagok-tervek szakmai tartalmáért természetesen az azt kidolgozó biztonságsszervező szakembernek kell felelősséget vállalnia.
- A biztonsági szintet befolyásoló rezsimitézkedések esetében látni kell, hogy azok az adott szervezeten belül rendészeti jellegű feladatok. E gondolat önálló témaként történő feldolgozása is időszerű lenne. (A rendészet fogalmának kibővítése közrendészetre és magánrendészetre).
- A magánbiztonság megfelelő szinten tartásának (ezen belül a kockázatelemzésnek) alapja az információ. Az információ gyűjtés rendszerén belül a magas szakmai színvonalon működtethető egyik csatorna, sajnos eddig nem volt kellőképpen kihasználva. Ez pedig a magánnyomozás. Természetesen e lehetőség igénybevétele

a maga helyén lehet nélkülözhetetlen a megalapozott döntések meghozatalához (főleg nagyobb szervezetek és magas biztonsági kockázatú feladatok esetében).

- A fentiek alapján látható, hogy a biztonságsszervezés átfogó – a biztonság valamennyi elemének megfelelő mélységű (tervezési szintű) ismeretét és nagyfokú – a magánbiztonság területén szerzett – szakmai tapasztalatot feltételező tevékenység.

Ezek után a magánbiztonságnak a tanulmány első részében említett két fő elemét kívánom kibontani:

1. A biztonsági szolgáltatás (hivatásszerű magánbiztonsági tevékenység):

E területen a biztonságsszervezőknek két vonatkozásban van kiemelten helyük-szerepük.

- Képzettségük, szakmai felkészültségük jól kamatoztatható a vagyonsvédelmi vállalkozások szakmai vezetőiként. Döntéseikben a komplex biztonsági rendszerszemlélet jelenik meg, ami a szolgáltatások színvonalának emelkedéséhez vezet.
- A biztonságsszervezők tevékenységének szolgáltatásként történő megjelenítése, ennek megfelelően a vagyonsvédelmi törvény hatálya alá helyezése. Ezzel a szakmai képzésük-továbbképzésük (biztonságtechnikai tervezőkhöz hasonlóan) megoldható lenne, biztosítható lenne a tervek aláírását jogosító felhatalmazásuk, továbbá a rendőrség és más rendvédelmi, valamint kárelhárító szervezetekkel és szakirányú kereskedelmi szervezetekkel a szakmai tapasztalatok kicserélése intézményesített formában. Nem utolsó sorban pedig biztosított lenne az a szigorú etikai elvárás (a Kamara Etikai Szabályzatának megfelelő kiegészítése útján), hogy ezen tevékenységük független legyen valamennyi biztonsági szolgáltatótól, valamint kereskedelmi vállalkozástól.

2. A biztonságsszervező állományon belüli foglalkoztatása, vagy ilyen irányú szolgáltatás igénybevétele (tűz- és munkavédelmi szaktevékenységhez hasonlóan).

Nagyobb szervezetek esetében helyenként működnek biztonsági csoportok vagy biztonságsszervező osztályok-csoportok.

Kisebb szervezeteknél, ahol szakmailag nem indokolt, vagy anyagilag nincs lehetőség önálló szakember foglalkoztatására, főleg itt lenne lehetőség e szolgáltatás igénybevételére. Ez lehet esetenkénti biztonsági tanácsadás vagy adott feladat megtervezése, „levezénylése” (például rendezvénybiztosítás).

Itt meghatározó, hogy a biztonságsszervező munkáját a személyes felelősség keretén belül kizárólag a szakmaiság vezérli mindenekelőtt a megbízó igényeinek figyelembevétele mellett. Független valamennyi biztonsági szolgáltató vállalkozástól (élőerő, elektronika, mechanika). Adott feladat tervezése és „levezénylése” során pedig a biztonság komplex jellegét tartja szem előtt, így képes összehangoltan működtetni a különböző biztonsági elemek tevékenységét (rendezvénybiztosításnál például a szakmai vezető szerepében).

Befejezésül:

Több mint húsz évvel ezelőtt kezdődött meg a termelőeszközök tulajdonosi szerkezetváltása (privatizáció). Ez magával hozta a magánbiztonság iránti igény robbanásszerű megjelenését. A társadalmi-megbízói igények, a jogszabályi környezet változásai, valamint a szakmai tapasztalatok alapján a magánbiztonság szabályozása túl van egy kormányrendeleten és már a második törvényi szintű szabályozás szerint működik. Ugyanakkor látjuk, hogy újabb jogszabály módosításra, netán új jogszabályra van szükség, hogy az időközben felgyülemlett, fejlődést akadályozó tényezőket feloldjuk. Ezek közé tartozik a tanulmányomban foglaltak megvalósítása is.

Ugyanis ennek eredményeként: Magasabb szakmai színvonalú és költséghatékonyabb lehet a magánbiztonság. Kevesebb rendkívüli esemény következhet be, azokon belül csökkenhet a keletkezett kár nagysága. Mindezek következményeként a rendőrségnek és más rendvédelmi, valamint kárelhárító szervezeteknek csökkenhet az ilyen irányú leterheltségük, és – nem utolsósorban – a magánbiztonságnak a közbiztonságra gyakorolt pozitív hatása eredményeként javulhat a közbiztonság színvonala, valamint a biztonságérzet.